

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

s potěšením uvádím další číslo odborného časopisu *Ošetřovatelské perspektivy*. Jako nově jmenovaná děkanka Fakulty veřejných politik vnímám tuto příležitost také jako možnost vyjádřit podporu a uznání zdravotnickým profesím, jejich vzdělavatelům a výzkumníkům, i všem, kteří se podílejí na formování tohoto časopisu s jeho stabilní pozicí mezi odbornými recenzovanými periodiky. Publikované texty jsou výsledkem úsilí odborníků, kteří se dlouhodobě věnují tématům souvisejícím s nelékařskými zdravotnickými profesemi, které tvoří páteř našeho zdravotnictví a bez jejichž každodenní práce si nelze představit efektivní, humánní a udržitelnou péči o zdraví jednotlivce i celé společnosti.

Současná doba klade na zdravotnický sektor stále větší nároky. Stárnoucí populace, rostoucí potřeby chronicky nemocných, technologický rozvoj i proměna hodnot pacientů vedou ke změnám, na které musí reagovat nejen zdravotnická zařízení, ale i vzdělávací instituce, legislativa a systém jako celek. Zároveň se stále častěji setkáváme s alarmujícími údaji o nedostatku zdravotnického personálu. Tento problém není pouze statistickým ukazatelem. Každé neobsazené místo v nemocnici, každá přetížená sestra nebo terapeut znamená reálný dopad na kvalitu péče, pracovní podmínky i bezpečnost pacientů.

Analýza pracovního trhu ve zdravotnictví podle Světové zdravotnické organizace ukazuje, že Evropa čelí krizi zdravotnického personálu. Mezi nejvíce ohrožené profese patří také zdravotní sestry. Výzvy posilování personální zabezpečení se podle WHO „stávají naléhavějšími s ohledem na stárnutí populace a rostoucí prevalenci chronických onemocnění“. Podle údajů z Ministerstva zdravotnictví ČR z roku 2023 v České republice chybí přibližně 2 500 až 3 000 všeobecných sester, přičemž výrazné personální nedostatky jsou hlášeny zejména v akutní lůžkové péči. Navíc se předpokládá, že v následujících letech odejde do důchodu značná část pracovníků – už nyní je průměrný věk sester přes 47 let a více než 14 % z nich je starších 60 let. To představuje vážné systémové riziko, které je potřeba řešit nejen krátkodobými zásahy, ale především koncepčně a dlouhodobě.

Na nedostatek nelékařských zdravotnických pracovníků dlouhodobě upozorňuje i Národní akční plán, který upozorňuje na nízký počet pracovníků mladších 40 let a doporučuje mimo jiné zvýšit kapacity studijních oborů. Vláda proto v roce 2024 schválila program, jehož cílem je zvýšit počet studentů v nelékařských zdravotnických oborech minimálně o 20 % do roku 2037, do kterého se naše fakulta také zapojila.

Tyto profese jsou odborně i lidsky náročné, vysoce specializované. Právě tito odborníci jsou nejbližší pacientům: provázejí je na cestě uzdravení, pomáhají zvládat dlouhodobá onemocnění i poslední etapy života. O to důležitější je vytvářet podmínky pro kvalitní, systematické a udržitelné vzdělávání v těchto oborech. Vysoké školy, výzkumné týmy

i klinická pracoviště dnes hrají klíčovou roli v tom, jak budou tyto profese v budoucnu vypadat. Jejich spolupráce je nezbytná – jak při výuce, tak při tvorbě standardů péče, implementaci nových přístupů nebo hodnocení výsledků. Nestačí totiž jen doplňovat chybějící personál, ale je třeba koncepční rozvoj, podporu kompetencí, posilování profesní identity a mezioborovou spolupráci, což se na naší fakultě snažíme aktivně rozvíjet prostřednictvím aplikovaného výzkumu, odborných diskusí i sdílených profesních platform. Protože potřebujeme zdravotnické pracovníky, kteří budou nejen odborně připraveni, ale také motivovaní, respektovaní a schopní aktivně se podílet na inovacích v péči.

Také na naší fakultě se snažíme tyto výzvy aktivně uchopit a přispívat ke koncepčnímu rozvoji vzdělávání v nelékařských profesích. Původně jsme začínali se studijním programem Všeobecná sestra, postupně jsme navázali akreditacemi Pediatrického ošetřovatelství, Porodní asistence a Dentální hygieny. Všechny tyto programy stavíme na úzkém propojení teorie s praxí, a proto intenzivně spolupracujeme s nemocnicemi, klinickými pracovišti i odbornými společnostmi zvláště v regionu. Zároveň věříme v otevřenost vzdělávání – pořádáme odborné konference, workshopy, kurzy celoživotního vzdělávání pro odbornou i laickou veřejnost a vytváříme příležitosti pro setkávání.

Podpora zdravotnických zaměřených studijních programů na naší fakultě zůstává prioritou. Uvědomujeme si jejich rostoucí význam, potřebu na trhu práce i společenskou odpovědnost, kterou s sebou nesou. Univerzita má být živým, propojeným prostorem – a já jako děkanka rozhodně budu tyto aktivity i nadále podporovat.

Velmi si vážím všech kolegyň a kolegů, kteří se aktivně podílejí na výuce, výzkumu i vydávání tohoto časopisu. Vaše práce má smysl, přináší konkrétní přínos jednotlivcům i celé společnosti, a zaslouží si respekt i prostor k dalšímu rozvoji. V dnešním světě, kde je kvalita péče stále více spojena s týmovou spoluprací různých profesí, roste význam těch oborů, které propojují klinickou praxi, mezioborový dialog a hluboké porozumění člověku v jeho biologické, psychické i sociální dimenzi.

Děkuji Vám všem – za to, co děláte, a jak to děláte. A přeji Vám mnoho inspirace při čtení tohoto čísla.

S úctou
Mgr. Marta Kolaříková, Ph.D.
děkanka Fakulty veřejných politik
Slezská univerzita v Opavě